

Transformatie van het sociaal domein

Gemeente Bergen op Zoom

Agenda Raadsinformatiebijeenkomst

Transformatie sociaal domein

7 oktober 2025

19:30 – 20:00 Aftrap wethouder Joey van Aken

20:00 – 20:15 Stevige Lokale Teams

20:15 – 20:30 Versnelling Huishoudelijke Ondersteuning

20:30 – 20:50 Inspiratiesessie Reablement

(Door Katja Drost (CZ) en Marcha Kwisthout (TanteLouise)

20:50 – 21:15 Pauze

21:15 – 21:25 Motie: Grip op Jeugdzorg

21:25 – 21:40 Versnelling Jeugd

21:40 – 22:00 Trajectvoorziening onderwijs

Door Bernadette van Oers (Samenwerkingsverband Brabantse Wal VO)

22:00-22:15 Afsluiting & Vragen

Hoofddoel

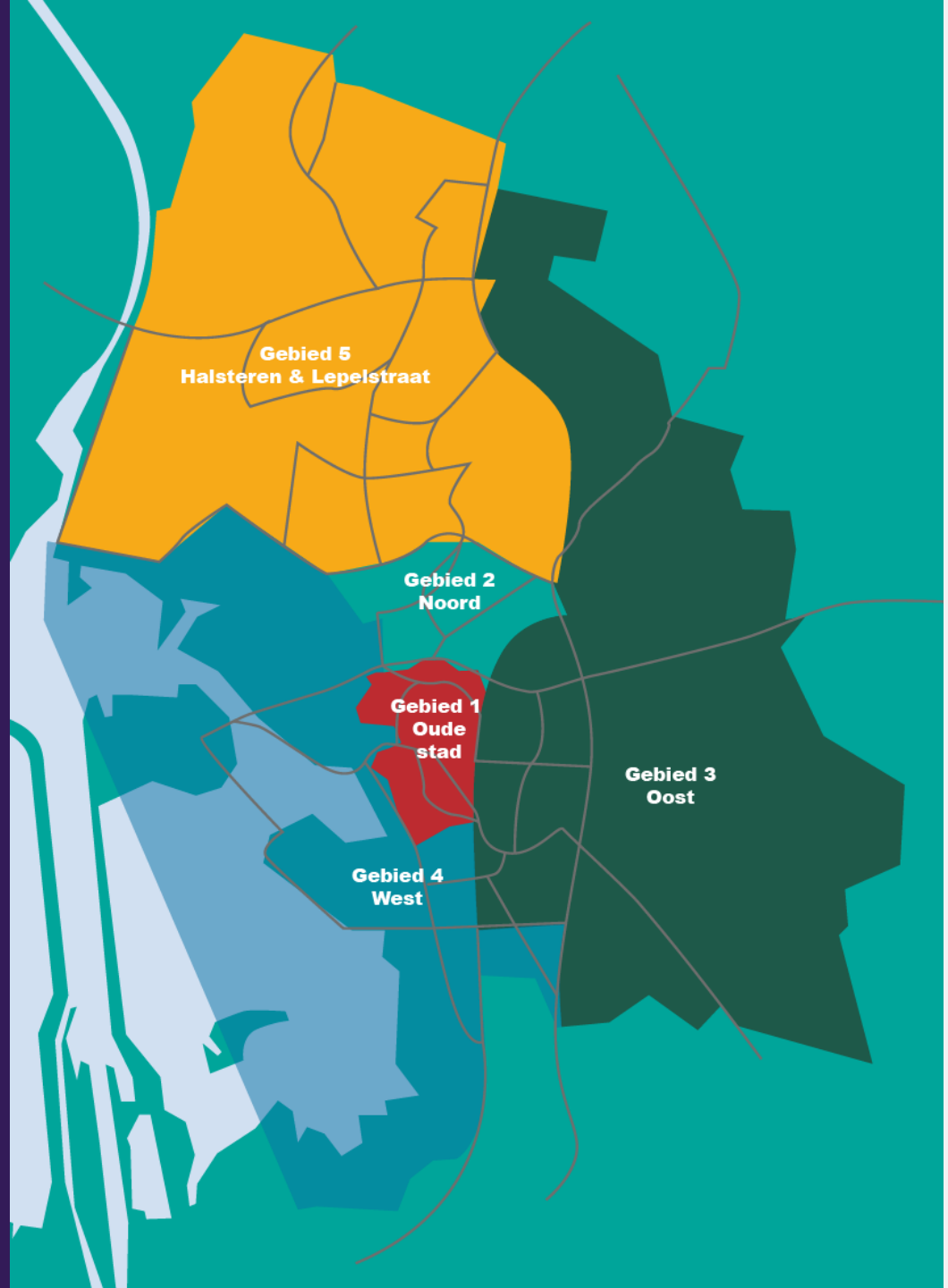
“Het sociaal domein in Bergen op Zoom toekomst-bestendig maken.”

Beschikbare ondersteuning (inhoudelijk)
We bieden inwoners van Bergen op Zoom passende ondersteuning.

Betaalbare ondersteuning (financieel)
We dempen financiële tekorten en houden het sociaal domein betaalbaar.

Gebiedsgerichte ondersteuning

Ondersteuning wordt laagdrempelig en dichtbij georganiseerd in vijf gebieden.

Samenwerken

Partners helpen de gemeente met het vormgeven van de transformatie, waaronder:

Voor de inwoner

Onze inwoner, van jong tot oud, staat centraal in de transformatie

Tijdlijn transformatie

2024

- Pijlervisie Sociaal & Veilig
- Onderzoek en adviesrapport RadarAdvies
- Uitvoerings-agenda
- Collegebesluit Transformatie

2025

- Projectorganisatie inrichten
- Gebiedsgerichte aanpak en indeling
- Uitwerking SLT's en wijkgerichte dagbesteding
- Versnellings-projecten
- Voorbereiding eerste SLT Oude Stad

2026

- Start eerste SLT en wijkgerichte dagbesteding
- Geleerde lessen ophalen
- Definitieve financieringsvorm
- Versnellings-projecten
- Voorbereiding brede uitrol SLTs en wijkgerichte dagbesteding

2027

- Brede uitrol SLT en wijkgerichte dagbesteding over gemeente
- Versnellings-projecten
- Subsidiebeleid aangepast

2028

- Nieuwe situatie volledig in werking

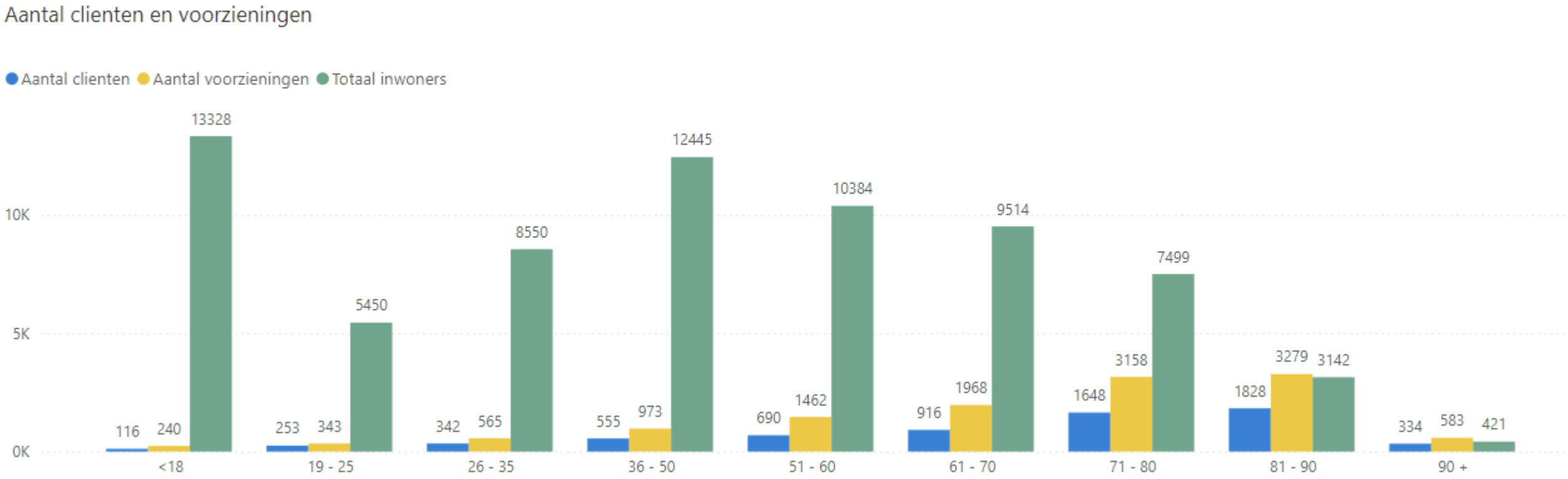
2029

- Investeringen in de transformatie terugverdiend

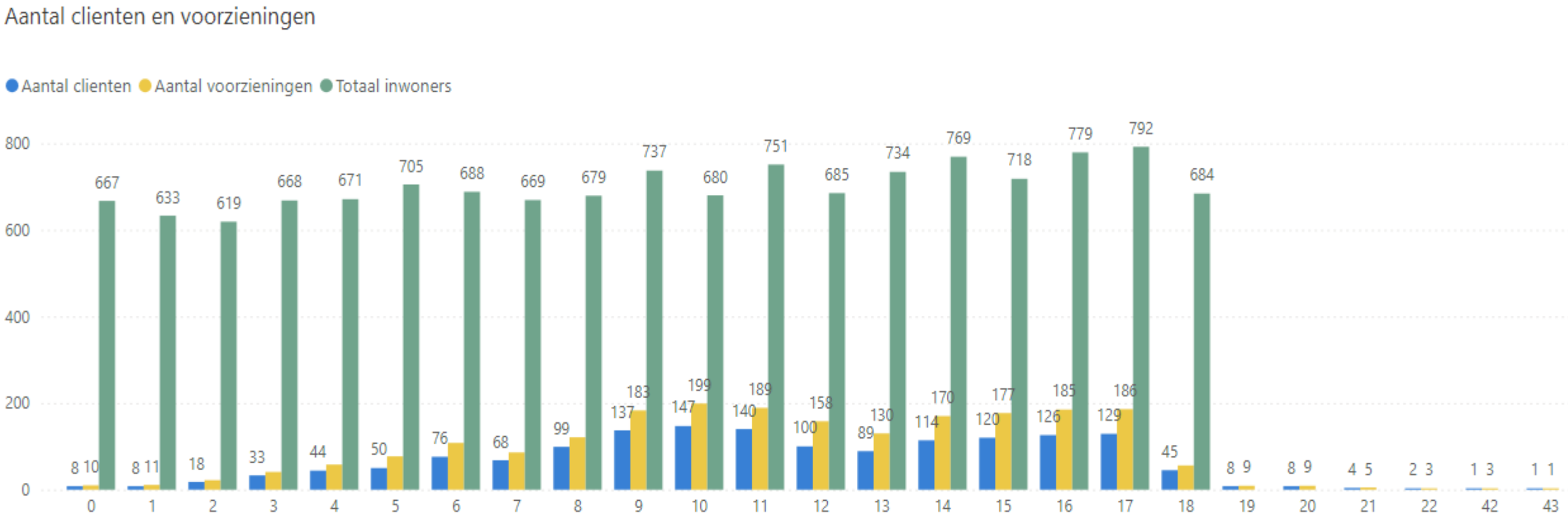

Financiën & aantallen

Totaal aantal WMO-voorzieningen Bergen op Zoom (12.540) aantal cliënten = 6.682, peildatum 24-9-2025

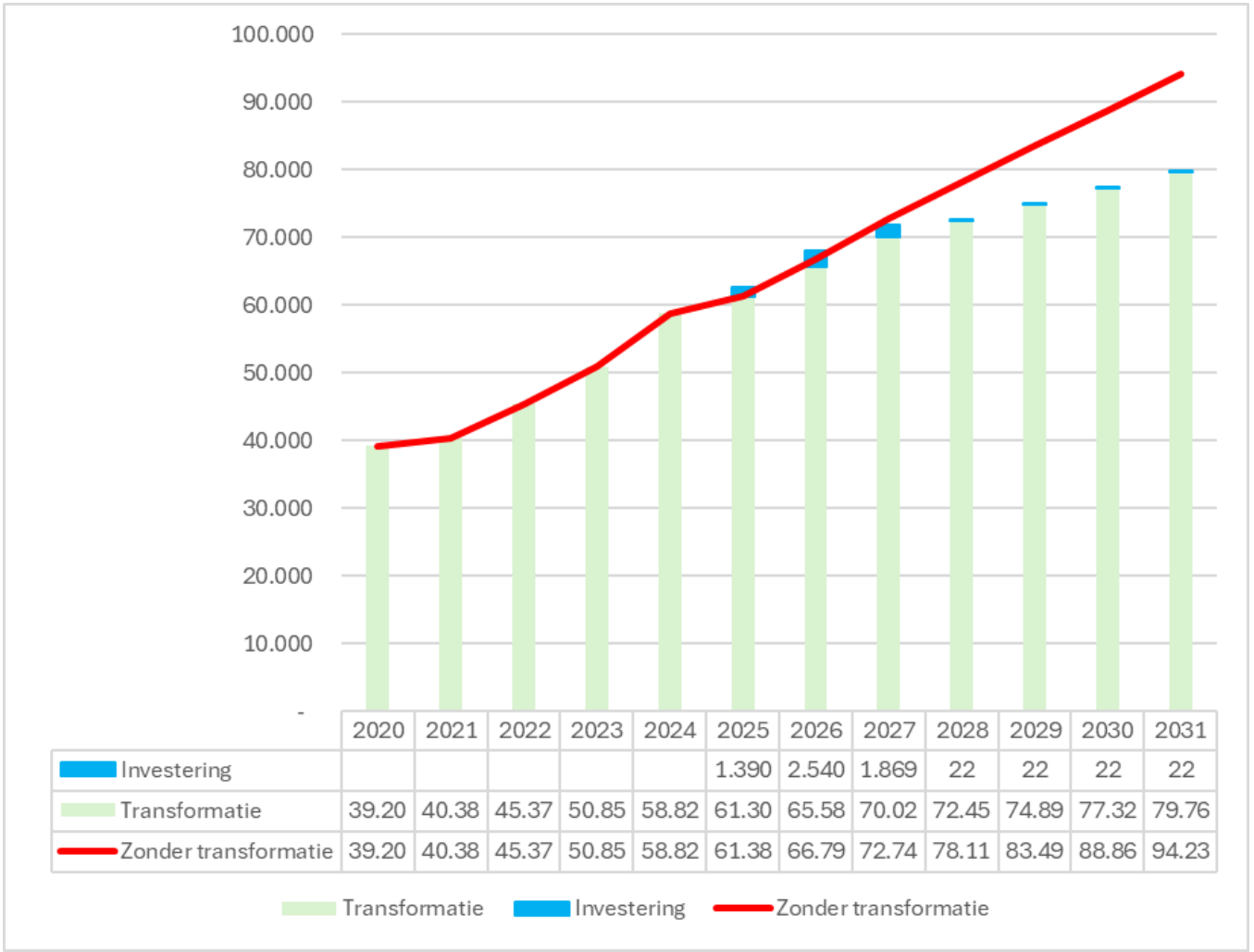

Totaal aantal Jeugd-voorzieningen Bergen op Zoom (2.195), aantal cliënten = 1.575, peildatum 24-9-2025

Cijfers Transformatie

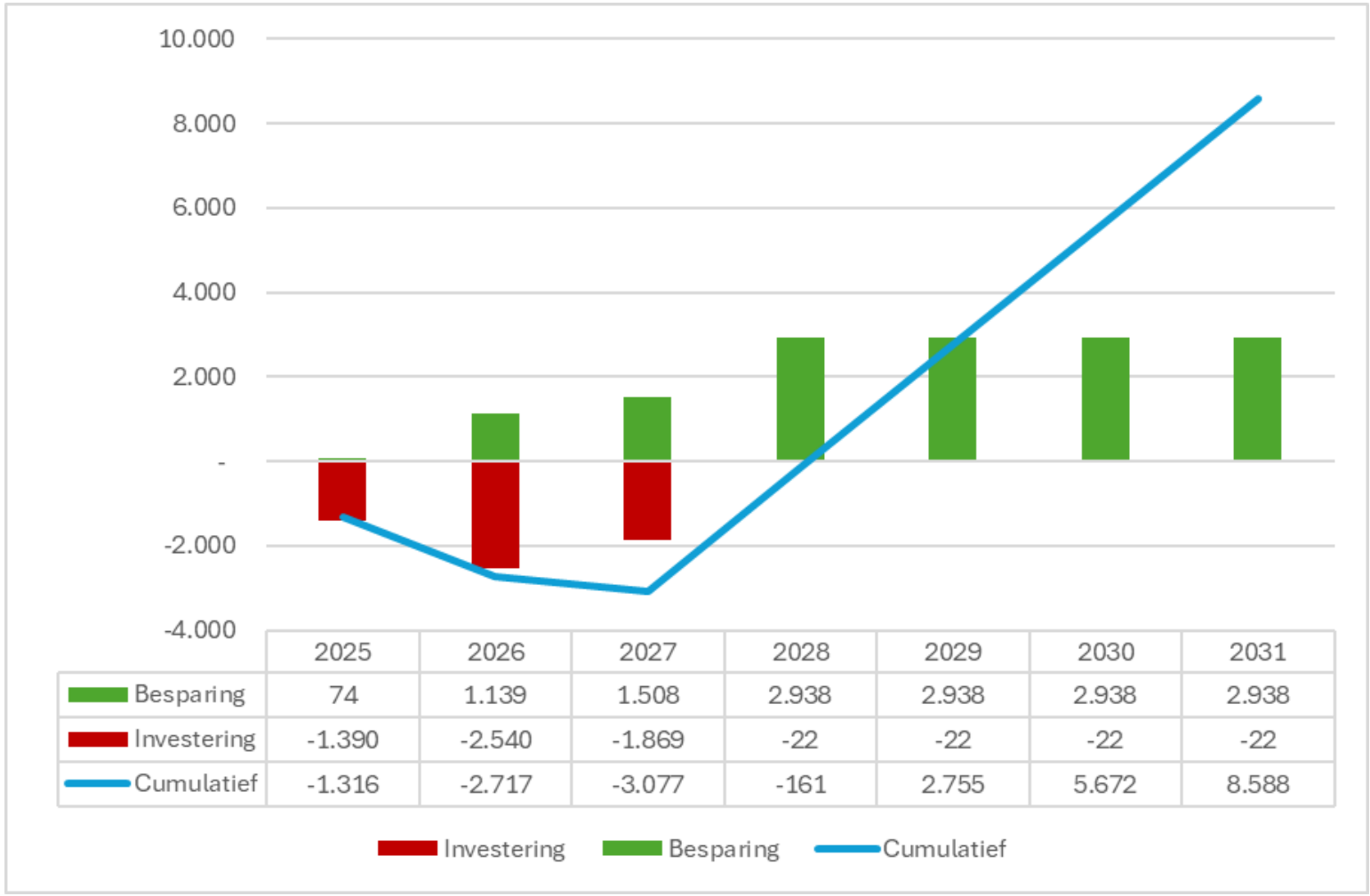
- **Rode lijn:** Bij ongewijzigd beleid blijven kosten stijgen
- **Na interventies transformatie:** Afname stijging niet vrij toegankelijke voorzieningen Wmo en Jeugd

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Investering						1.390	2.540	1.869	22	22	22	22
Transformatie	39.20	40.38	45.37	50.85	58.82	61.30	65.58	70.02	72.45	74.89	77.32	79.76
Zonder transformatie	39.20	40.38	45.37	50.85	58.82	61.38	66.79	72.74	78.11	83.49	88.86	94.23

Investering vs. Besparing

- **Overzicht:** Totale investeringen (rood) en besparingen (groen) op jaarbasis
- **Cumulatief:** Blauwe lijn geeft totale investeringen en besparingen afgezet tegen de tijd

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Besparing	74	1.139	1.508	2.938	2.938	2.938	2.938
Investering	-1.390	-2.540	-1.869	-22	-22	-22	-22
Cumulatief	-1.316	-2.717	-3.077	-161	2.755	5.672	8.588

De ambitie

We committeren ons aan ***concrete besparingen*** binnen het domein Jeugd en WMO vanaf 2026

Huishoudelijke ondersteuning (11,8 miljoen besparingspotentieel HO start en HO regulier, prijspeil 2025)

We committeren ons aan 6,5% besparing huishoudelijke ondersteuning (770K) zie collegevoorstel:

"Huishoudelijke Ondersteuning anders en slimmer inrichten"

Laag-complexe jeugdzorg (7,38 miljoen, laagcomplexe jeugdzorg 2024)

We committeren ons aan besparingen in laag-complexe jeugdzorg (369k oplopend naar 738k)

Verdere besparingen

We committeren ons aan verdere besparingen op basis van onderliggende analyses, afwegingskader en business cases

Besteding investeringen:
Transformatie 2026 en 2027

Totale incidentele investering:
4,41 miljoen

Dekking

- Eenmalige rijksbijdrage € 3,1 mln ter compensatie op de tekorten op Jeugd.
- Daarnaast dekking vanuit het positieve saldo uit het 2de Concernbericht 2025.

Transformatie	2026	2027	Totaal
Programma-organisatie transformatie	0,68	0,38	1,06
Training, opleiding, begeleiding SLT's	0,55	0,58	1,13
Systeemimplementatie en procesintegratie	0,20	0,02	0,22
Huur, inrichting locaties	0,30	0,30	0,60
Subtotaal	1,73	1,28	3,01
Onvoorzien 10%	0,17	0,13	0,30
Totaal	**1,90**	**1,41**	**3,31**

Versnelling	2026	2027	Totaal
Jeugd: Trajectvoorziening Onderwijs, stopgesprekken	0,32	0,23	0,55
WMO; cliëntopvolging, vrijwilligerscentrale, reablement	0,32	0,23	0,55
Totaal	**0,64**	**0,46**	**1,10**

Incidentele middelen: **2025**

Versnellingen

Benutting middelen 1e CoBe (€ 950k)

- Er is resterende ruimte in 2025 voor versnellingen in het sociaal domein. Deze worden op basis van een afwegingskader (maatschappelijke business case) toegekend.
- Personeelskrapte is zowel intern als extern een rem op de opstart van versnellingen binnen Jeugd en WMO. Daarom wordt 250k overgeheveld naar 2026.

Verdeling

(€ 950k - € 250k = € 700k)

Realisatie SLTs € 200k

Versnellingstrajecten Jeugd € 235k
(Trajectvoorziening, stopgesprekken, street coaches)

Versnellingstrajecten Wmo € 100k
(Vrijwilligersdiensten, training Wmo-adviseurs, scootmobiels)

Nog in te zetten in Q4 2025 € 165k
(o.a. cliëntopvolging Wmo en andere initiatieven)

Wat merken onze inwoners?

Versnellingen

WMO

- Start reablement
- Opzet vrijwilligersdiensten
- Scootmobiel als collectieve voorziening
- Training gesprekstechnieken WMO-adviseurs
- In 2026 en 2027 worden deze activiteiten doorgezet en daarnaast wordt stevig ingezet op cliëntopvolging (o.a. heronderzoeken begeleiding)

Jeugd

- Trajectvoorzieningen in het Voortgezet Onderwijs
- Training gesprekstechnieken jeugdprofessionals
- Streetcoaches ogen en oren op straat (veiligheidsinterventie jaarwisseling)
- In 2026 en 2027 worden deze samenwerkings-verbanden uitgebreid.

Projectlijnen van de transformatie

Drie grote transformatiestappen & samenwerking(en) voor directe verbeteringen

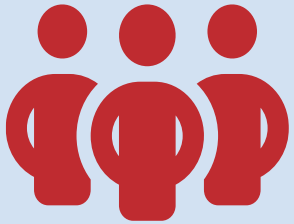
1. Stevige Lokale Teams

Een team voor brede ondersteuning in ieder gebied.

2. Dagbesteding zonder indicatie

Vrij toegankelijke voorzieningen voor meedoen en ontwikkelen.

3. Versterken sociale basis

Impact van (bestaande) initiatieven en ontmoetings-plekken vergroten.

Het 'versnelspoor'

Directe verbeteringen zoals stopgesprekken, jeugdhulp op scholen en huishoudelijke hulp (Wmo) nog doelmatiger inzetten.

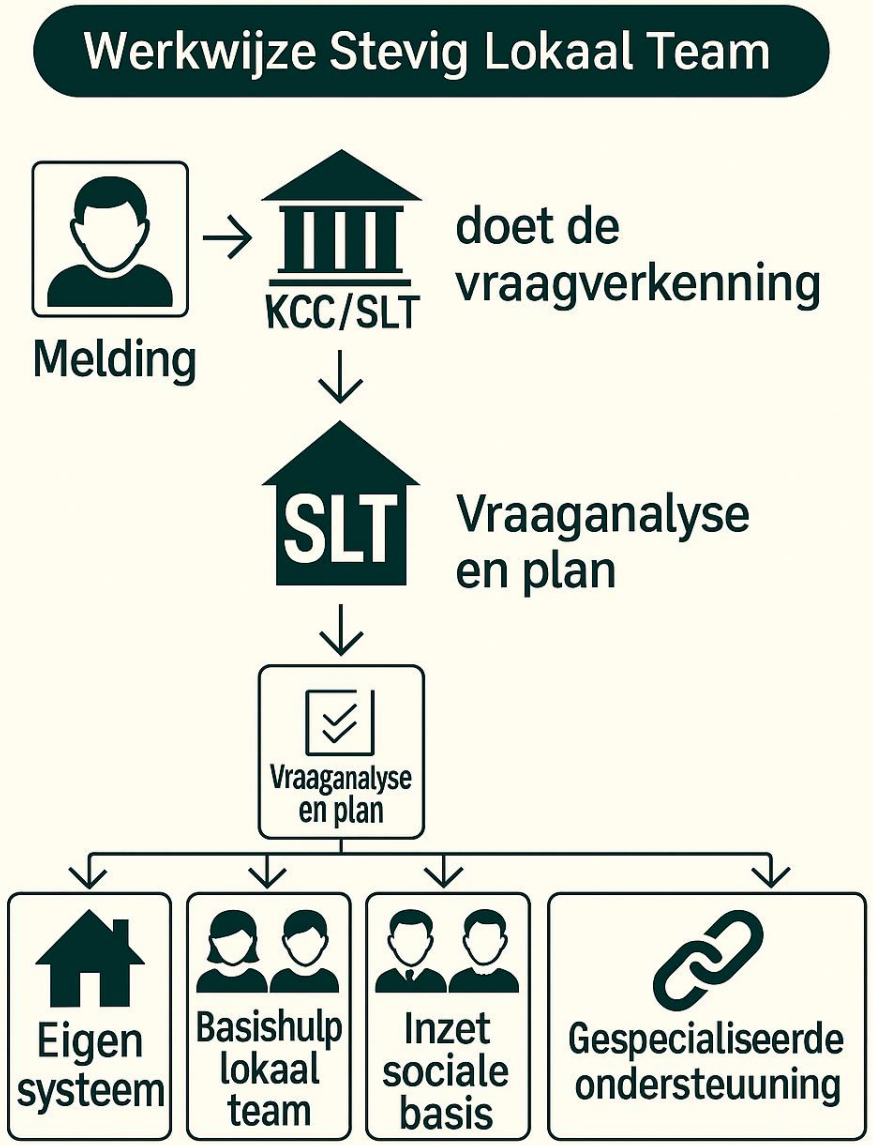
Verdieping transformatie

- Stevige Lokale Teams

1. Stevige Lokale Teams (SLTs)

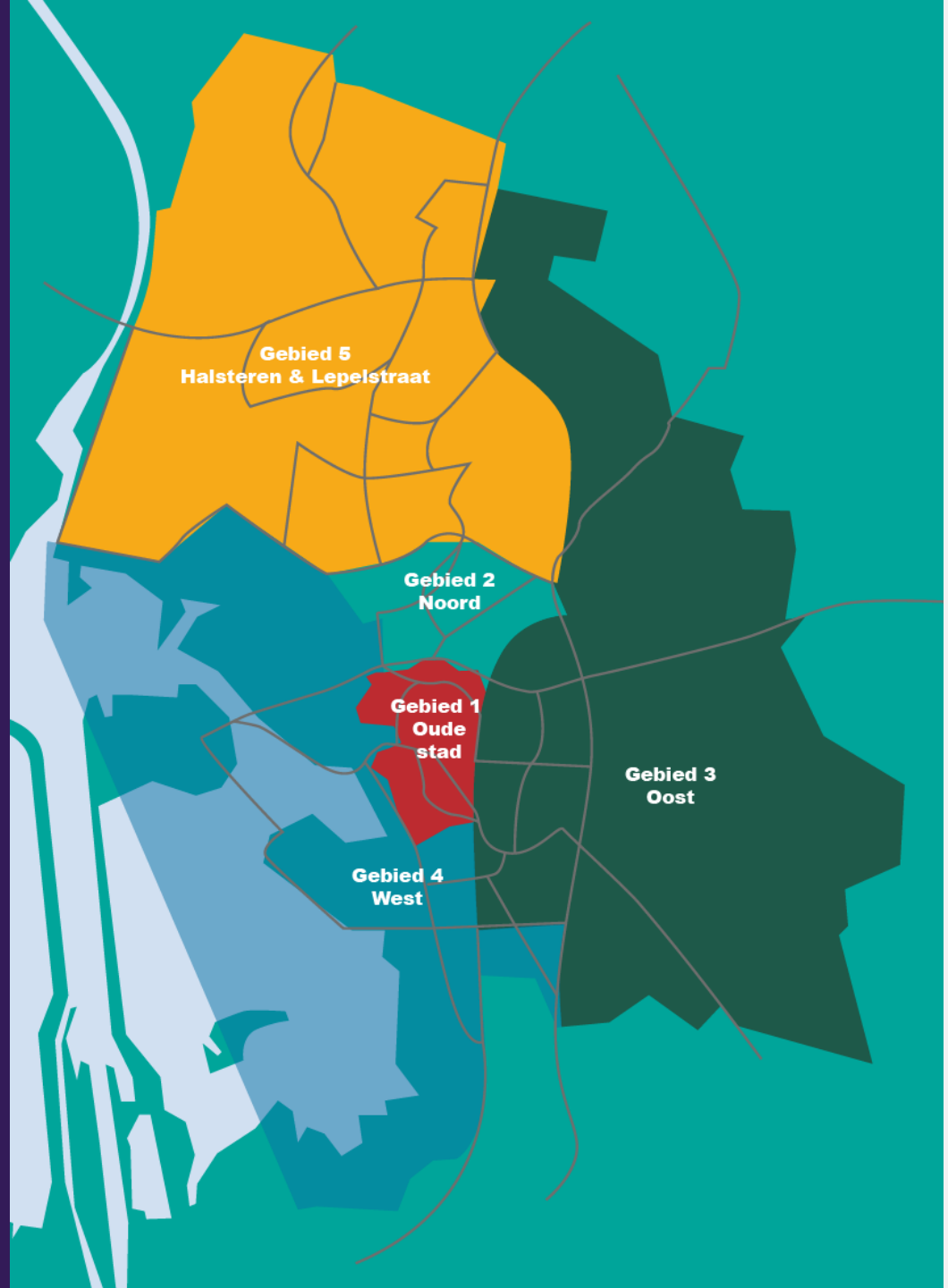

Inwoners met een hulpvraag kunnen straks terecht bij een multidisciplinair team in hun eigen omgeving voor hulp en ondersteuning, zonder dat zij langs verschillende loketten hoeven.

Preventieve, vroege en lichte hulp voorkomt duurdere zorg op termijn.

Gebiedsgerichte ondersteuning

Ondersteuning wordt laagdrempelig en dichtbij georganiseerd in vijf gebieden.

1. Stevige Lokale Teams

Belangrijke mijlpalen

Voltooide stappen: 2025

- Q1-25 – Projectorganisatie
- Q2-25 – Begin werkplaatsen met partners
- Q2-25 – Stip op de horizon vastgesteld
- Q3-25 – Kaders voor het SLT vastgesteld

Vooruitblik: 2025, 2026, 2027

- Q4-25 – Definitieve inrichting SLTs vastgesteld
- Q1-26 – Eerste SLT in Oude Stad staat
- Q1-26 – Financieringsvorm bepaald
- Q1-27 – Brede uitrol SLTs over de gemeente

Verdieping transformatie

- Versnelling Huishoudelijke Ondersteuning

Huishoudelijke ondersteuning (WMO)

Project binnen het versnelspoor

Opdracht

“Onderzoek op welke wijze(n) er structureel bespaard kan worden op Huishoudelijke Ondersteuning (HO)”

- Niet-onderbouwde besparingsambitie van 25% (o.b.v. aannames) als uitgangspunt van onderzoek
- Geef aan welke interventies werkelijk effectief zijn binnen de context van Bergen op Zoom
- Ontwikkel een kort plan om de conclusies te implementeren

Stand van zaken

- Kosten verdubbeld van €5,7 mln (2018) naar €12,9 mln (2024)
- Aantal indicaties en kosten per indicatie stijgen
- Diverse gebruikers: fysieke beperkingen, psychische problemen, verstandelijke beperkingen en geheugenproblemen

Huishoudelijke ondersteuning (WMO)

Project binnen het versnelspoor

In 2025 opgestarte interventies

- Aanpassingen in de toegang:
  - *Betere informatie (particuliere HO, slimme apparaten), inwoners informeren over eigen mogelijkheden, gesprekstechnieken Wmo-adviseurs, huisbezoeken bij iedere aanvraag*
- Uitbreiding van cliëntopvolging
- Opstarten vrijwilligersdiensten
- Bevorderen zelfredzaamheid (re-ablement)

Conclusies en vervolgstappen

- Met bovenstaande interventies wordt in 2026 een besparing van 6,5% (€ 770k) verwacht
- Effectiviteit aanvullende interventies uitzoeken in 2026:
  - *Zorgzame buurt, inzet schoonmaakcoach, gedragsverandering stimuleren, voorlichting voorliggende voorzieningen, diensten- of alfacheques, inzet ambulante begeleiders*
- We onderzoeken waar verdere besparingen mogelijk zijn (GALA/IZA)
- In overleg met de raad hoe we – naar financiële draagkracht – een moreel beroep kunnen doen op onze inwoners

Inspiratiesessie Reablement

Katja Drost (CZ) & Marcha Kwisthout (tanteLouise)

Gemeente Bergen op Zoom

Pauze

Motie: Grip op jeugdzorg

Motie ‘Grip op Jeugdzorg’

Algemene toelichting

[1/4]

Grip op Jeugdzorg

- Op 26 juni heeft de gemeenteraad de motie ‘Grip op Jeugdzorg’ aangenomen. Met deze motie is het college gevraagd om nog dit jaar een voorstel te doen voor het monitoren van het sociaal domein en om opties voor de toegang tot de jeugdzorg voor te leggen.
- De acties die in de motie worden gevraagd, voeren we uit met de bredere transformatie van het sociaal domein. Zo werken we aan de ontwikkeling van stevige lokale teams, waarin de toegangsprofessional jeugd een belangrijke vervult, én aan het versnelspoor transformatie, gericht op betere analyse en monitoring van het jeugdhulpgebruik.
- De motie bevestigt en ondersteunt daarmee de ingezette koers van de transformatie.

Motie ‘Grip op Jeugdzorg’

Twee punten uit motie:

1. Voorstel monitoring sociaal domein. Doel: meer grip op financiële budgetten.

2. Opties voor splitsing uitvoering & governance toegang. Toelichting Bijeenkomst 7 oktober.

N.B. Motie onderstreept urgentie en koers transformatie

Daarnaast toezegging raad: vóór begrotings-behandeling inzicht bieden in de kosten SD en cijfers transformatie

[2/4]

1. Monitoring sociaal domein

Acties versnelspoor ‘Innovatie en digitalisatie’

- Ontwikkeling **monitor Jeugd & WMO** op basis van eigen systeemdata.
- Verkenning uitbreiding met GBA-gegevens voor volledi ger beeld.
- Samenwerking met dataspecialisten van maatschappelijke partners voor dataverrijking voor meer inzicht in ontwikkelingen en effecten in de wijk.

Motie ‘Grip op Jeugdzorg’

Twee punten uit motie:

1. Voorstel monitoring sociaal domein. Doel: meer grip op financiële budgetten.

2. Opties voor splitsing uitvoering & governance toegang. Toelichting Bijeenkomst 7 oktober.

[Slide [3/4]

2. Splitsing uitvoering en governance toegang

- Ontwikkeling drie profielen toegangsprofessional jeugd en vorming GR met uitvoeringsorganisatie WBW:
  - Voorliggend/lichte ambulante zorg
  - Indicatie jeugdhulp
  - Veiligheidscasuïstiek o.b.v. rechterlijk kader en landelijk Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming.

- De visie op de drie profielen zijn regionaal vastgesteld: vanaf komend jaar werken naar deze visie 3 profielen
  - Doel: Normaliseren - hulp zo licht als mogelijk, zo zwaar als nodig – en voorkomen onnodige inzet van specialistische jeugdhulp. Het beroep op geïndiceerde jeugdhulp te verminderen en deze hulp beschikbaar en passend te houden voor de jeugdigen en gezinnen die het écht nodig hebben.

Motie ‘Grip op Jeugdzorg’

Twee punten uit motie:

1. Voorstel monitoring sociaal domein. Doel: meer grip op financiële budgetten.

2. Opties voor splitsing uitvoering & governance toegang. Toelichting Bijeenkomst 7 oktober.

[Slide 4/4]

2. Splitsing uitvoering en governance toegang

- Governance: GR met uitvoeringsorganisatie jeugdhulpregio WBW
    - Doel: Eén uitvoeringsorganisatie zorgt voor eenduidige aansturing van professionals en één loket voor aanbieders en verminderen bureaucratie

N.B. De drie profielen worden verankerd in de Stevige Lokale Teams

Verdieping transformatie

- Versnelling Jeugd

Het versnelspoor

Samen met partners verkent de gemeente verschillende initiatieven en ideeën hoe het gedachtengoed van de transformatie al op korte en middellange termijn kan worden geïmplementeerd (o.b.v. afwegingskader)

Waarom dit bijdraagt:

Inhoudelijk

Brede kijk op hoe we nu al aan de slag kunnen met beter en efficiënter regelen.

Financieel

Succesvol geïmplementeerde ideeën leveren vanaf 2026 al besparingen op.

Het ‘versnelspoor’ Jeugd

Investeren in Jeugd en houdbare Jeugdzorg: van zorg naar gezondheid

Concrete acties

- Afschalen en afsluiten indicaties
- Jeugdhulp dichterbij onderwijs organiseren
- Overhevelen Praktijkondersteuner Huisarts (POH-jeugd) naar zorgverzekeraar
- Jouw Ingebracht Mentor (JIM) methodiek en inzet buurtgezinnen

Het ‘versnelspoor’ Jeugd

Investeren in Jeugd en houdbare Jeugdzorg: Van zorg naar gezondheid

[

Urgentie

- 1 op de 6 jongeren ontvangt jeugdzorg (17% vs. 14% landelijk)
- Mentale druk bij jongeren stijgt, vooral meisjes
- Kosten stijgen, voorzieningen staan onder druk

Analyse jeugd

- Tot 11 jaar: 90% voelt zich blij en weerbaar
- Vanaf 14 jaar: meer risico’s, eenzaamheid, stress
- 32% van ouders ervaart opvoedstress

Transformatieopgave

- Doel: passende, houdbare ondersteuning
- Focus op preventie en sociale basis
- Minder afhankelijk van dure maatwerkvoorzieningen

Trajectvoorziening Onderwijs

Bernadette van Oers
(Samenwerkingsverband Brabantse Wal VO)

Gemeente Bergen op Zoom

Voorstel:

Een volgende raadsinformatiebijeenkomst te organiseren wanneer de nieuwe raad is geïnstalleerd.

© **Gemeente Bergen op Zoom**

Zoom Jacob Obrechtlaan 4
4611 AR Bergen op Zoom

Tel. 140164
bergenopzoom.nl

Gemeente Bergen op Zoom